

Sygn. akt II K 106/16 (...)

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2016 roku

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Małgorzata Krupska-Świstak

Protokolant: stażysta Dorota Słomka

przy udziale Prokuratora: Tomasza Retyka

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2016 roku sprawy

S. A., s. J. i A. z domu D., ur. (...) w P. (...)

oskarżonego o to, że:

w okresie od 07 maja 2015 roku do dnia 19 października 2015 roku w P. (...), woj. (...), przy ul. (...) dokonał przywłaszczenia sprzętu budowlanego w postaci elementów rusztowań elewacyjnych typu (...), tj. Ramy głównej (...) 70 w ilości 20 sztuk, blatu przejściowego w ilości 3 sztuk, blatu stalowego w ilości 18 sztuk, poręczy w ilości 24 sztuk, stężeń w ilości 5 sztuk, podstawy śrubowej w ilości 10 sztuk, zakotwiczenia w ilości 5 sztuk, szpilek w ilości 5 sztuk, ramy głównej (...) 70 w ilości 1 sztuki, blatu stalowego w ilości 6 sztuk, wszystko o łącznej wartości 19.000 zł na szkodę spółki (...) reprezentowanej przez T. W., w ten sposób, że po upływie terminu wypożyczenia w/wym rusztowań nie zwrócił ich właścicielowi, czym działał na jego szkodę,

tj. o czyn z art. 284 § 2 kk

orzeka

- 1. oskarżonego S. A. uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, z tym uzupełnieniem że po słowach „dokonał przywłaszczenia” wpisuje zwrot „powierzonego mu” oraz z tą zmianą, iż przyjmuje, że czas popełnienia przestępstwa obejmuje okres od 06 września 2015 roku do 20 kwietnia 2016 roku tj. czynu wyczerpującego dyspozycję art. 284 § 2 kk w zw. z art. 4 § 1 kk i za to na podstawie art. 284 § 2 kk w zw. z art. 37 a kk wymierza mu karę grzywny w liczbie 200 (dwieście) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 30 (trzydzieści) złotych,*
- 2. na podstawie art. 63 § 1 kk zalicza oskarżonemu na poczet wymierzonej kary grzywny okres zatrzymania od dnia 18 stycznia 2016 roku, godz. 16:25 do dnia 19 stycznia 2016 roku, godz. 13:30, przy czym jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się dwóm dziennym stawkom grzywny,*
- 3. na podstawie art. 46 § 1 kk orzeka wobec oskarżonego S. A. środek kompensacyjny w postaci obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę solidarnie na rzecz M. W. (2) i T. P. (2) prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą (...) w P. (...) kwoty 36.875,00 (trzydzieści sześć tysięcy osiemset siedemdziesiąt pięć) złotych, w tym kwoty 19.000,00 (dziewiętnaście tysięcy) tytułem odszkodowania za przywłaszczone mienie i kwoty 17.875,00*

(siedemnaście tysięcy osiemset siedemdziesiąt pięć) złotych tytułem zwrotu utraconych korzyści w postaci zapłaty za najem przywłaszczzonego mienia,

4. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 70 (siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu wydatków postępowania oraz wymierza mu 600 (sześćset) złotych tytułem opłaty.

UZASADNIENIE

M. W. (2) i jej ojciec T. P. (2), jako wspólnicy spółki cywilnej (...) z siedzibą w P. (...) prowadzą działalność gospodarczą polegającą na wynajmie narzędzi i sprzętu budowlanego. W firmie zatrudniony jest również T. W., mąż M. W. (2) i w praktyce to on zajmuje się bieżącą działalnością spółki zawierając umowy z jej klientami.

Dowód: zeznania T. W. k. 14v-15v

W maju 2015 r. do w/w firmy zgłosił się oskarżony S. A. i na podstawie pisemnej Umowy wypożyczenia z dn. 7 maja 2015 r. pobrał z firmy (...) zestaw 96 m² rusztowań elewacyjnych wraz z koniecznym oprzyrządowaniem o łącznej wartości 18.000 zł. Cenę najmu ustalono na 65 zł za każdą dobę, z wyłączeniem dni świątecznych, a przewidywany termin korzystania z urządzeń określono na 2- 3 tygodnie.

Dowód: zeznania T. W. k. 14v-15v

umowa wypożyczenia z dnia 7 maja 2015 r. k. 1/A

W dniu 19 maja 2015 r. S. A., na podstawie kolejnej umowy ze spółką (...) uzupełnił pobrany wcześniej zestaw rusztowań wynajmując dodatkowo dalsze elementy – ramę główną typu (...) i roboczy blat stołowy o łącznej wartości 1.000 zł. Cenę najmu w/w rzeczy określono na 5 zł za dobę, a okres trwania umowy na 2- 3 tygodnie.

Dowód: zeznania T. W. k. 14v-15v

umowa wypożyczenia z dnia 19 maja 2015 r. k. 2/A

Przewidywany termin zwrotu wszystkich wynajętych urządzeń upłynął ok. 10 czerwca 2015 r. toteż kiedy oskarżony nie zwrócił ich firmie (...), ani nie zapłacił za dotychczasowy najem T. W. nawiązał kontakt ze S. A. i w rezultacie jego próśb, ustnie wyraził zgodę na dalsze korzystanie z przedmiotu obu umów. Jednocześnie poprosił, aby klient przyjechał do firmy i uiścił zapłatę za dotychczasowe użytkowanie rusztowań. Oskarżony zapewnił, że tak się stanie, jednak obietnicy nie dotrzymał. W odpowiedzi na liczne telefony T. W., ponagląjące do zwrotu rusztowań i rozliczenia się z wynajmującym oskarżony nadsyłał SMS-y, w których twierdził, że lada moment kończy wykonywane na zlecenie prace budowlane i niezwłocznie zwróci sprzęt wraz z należnością. Wobec dalszej zwłoki oskarżonego T. W. w połowie sierpnia 2015 r. osobiście udał się do jego miejsca zamieszkania, ale także tym razem S. A. zdołał przekonać przedstawiciela spółki (...) do przedłużenia czasu korzystania z najętych rusztowań do 5 września 2015 r. Wskazał także miejsce, w którym z ich pomocą wykonywał prace budowlane, a T. W. udał się tam i rzeczywiście na placu budowy w miejscowości M. widział rusztowania należące do spółki. Ostateczny termin zwrotu przedmiotu obu umów upłynął z dniem 5 września 2015 r. ale oskarżony kolejny raz nie dotrzymał obietnicy i nie pojawił się w firmie (...). Przestał również odbierać telefony od T. W., któremu także nie udało się zastać go w miejscu zamieszkania gdzie był kilkakrotnie. Do dnia 20 kwietnia 2016 r. oskarżony nie zwrócił urządzeń o łącznej wartości 19.000 zł, ani nie zapłacił za ich wynajem, z którego to tytułu był winien spółce (...) kwotę 17.875 zł. W tym czasie tylko jeden raz, miesiąc przed rozprawą w sprawie II K 106/16, zatelefonował do w/w firmy i zadeklarował wolę zwrotu rusztowań, po czym ponownie zerwał kontakt z T. W.. Próba ustalenia miejsca składowania wynajętych rusztowań podjęta przez T. W. nie powiodła się, bowiem wbrew ostatnim zapewnieniom oskarżonego nie było ich na budowie w M.. Do chwili wyrokowania, miejsce to pozostało dla pokrzywdzonych nieznanne.

Dowód: zeznania T. W. k. 14v-15v, dokumentacja fotograficzna k.

19; protokół oględzin k. 23-24

S. A. ma 34 lata, jest bezdzietnym kawalerem o wykształceniu podstawowym, utrzymuje się z dorywczo wykonywanych prac budowlanych, deklarując z tego tytułu dochód ok. 500 złotych. Nie ma majątku o istotnej wartości. W przeszłości był karany.

Dowód: oświadczenie oskarżonego S. A. k. 15-15v i k. 17, dane z KRK

k. 7

Oskarżony S. A. przyznał się do popełnienia zarzuconego mu czynu i skorzystał z prawa do odmowy złożenia wyjaśnień. W rozprawie sądowej nie wziął udziału.

Dowód: wyjaśnienia oskarżonego S. A. k. 15-16

Sąd zważył, co następuje:

Ustalony powyżej stan faktyczny oparty został na niebudzących wątpliwości zeznaniach T. W. oraz treści umów, mocą których oskarżonemu powierzono do czasowego korzystania sprzęt budowlany o łącznej wartości 19.000 zł. Szacunek ten nie był przez oskarżonego kwestionowany, a przeciwnie S. A. własnoręcznym podpisem potwierdził wszystkie istotne składniki zawartej umowy akceptując zarówno wartość powierzonego mu mienia, jak i stawkę dobową za jego wynajem. Żadna z umów nie była w tym zakresie renegecjonowana, a dwukrotnej prolongacie ulegał jedynie termin zwrotu rusztowań. Na wiarę zasługiwały także materiały wizualizujące przedmiot umowy. Z powołanymi dowodami koreluje stanowisko oskarżonego, który przyznał się do popełnienia zarzuconego mu czynu dodając, że zarzut „całkowicie” rozumie. Nie ma zatem powodów, aby stan faktyczny w czymkolwiek uznawać za sporny.

Wskazane dowody składają się na logiczny i spójny obraz transakcji cywilnoprawnej, która stała się podłożem popełnionego następnie przestępstwa z art. 284 § 2 kk, szerzej znanego, jako przywłaszczenie mienia powierzonego. Istotą występku z art. 284 § 2 kk jest przywłaszczenie cudzej rzeczy ruchomej (lub prawa majątkowego) powierzonej sprawcy, czyli postąpienie z nią tak, jak z własną. Celem przywłaszczenia jest świadome powiększenie swojego majątku kosztem majątku pokrzywdzonego. Posiadacz rzeczy czujący się jej właścicielem, czy przekonany o dysponowaniu do niej tytułem prawnym dokonując jakiegokolwiek rozporządzenia taką rzeczą, nie może być świadom realizacji znamienia czasownikowego „przywłaszcza”, a tym samym nie wypełnia swoim zachowaniem znamion strony podmiotowej przestępstwa z art. 284 k.k. (por. postanowienie SN z 23 kwietnia 2008 r., V KK 406/2007, LexisNexis nr 1919495). Występek z art. 284 kk oprócz ustawowych znamion natury przedmiotowej musi zatem cechować się również ściśle określoną stroną podmiotową (woluntatywną), której istotę wielokrotnie poddawano analizie zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie sądowym. Panuje zgoda co do tego, że strona podmiotowa rozważanego przestępstwa polega na umyślności wyłącznie w formie zamiaru bezpośredniego. Trudno o bardziej dobitny sygnał świadczący o przypisaniu sobie praw właścicielskich, aniżeli usunięcie przedmiotu czynności wykonawczej spod wszelkiej kontroli właściciela, jak uczynił S. A.. Los kosztownych urządzeń od blisko roku nie jest pokrzywdzonym znany, przy czym nie ma ich także w miejscu wskazywanym przez oskarżonego. Trudno nie dostrzec, że zachowanie S. A. to od wielu miesięcy wyrachowane i celowe zwodzenie przedstawicieli firmy (...) - bądź to przez mamienie ich kolejnymi obietnicami bez pokrycia, bądź to poprzez unikanie z nimi wszelkiego kontaktu. Tego rodzaju działania nie stanowią już tylko obrazu nienależytego wykonania (niewykonania) zobowiązania wzajemnego, ale w sposób oczywisty dowodzą zamiaru zapewnienia sobie wyłączności na rozporządzanie powierzonym mieniem. Trudno doszukać się jakichkolwiek okoliczności usprawiedliwiających wielomiesięczną beczynność oskarżonego, tym bardziej w sytuacji, gdy jest on mieszkańcem pobliskiej miejscowości, dysponuje telefonem, a wykonywane prace budowlane prowadził w sąsiedztwie P. (...) Bez żadnych przeszkód i każdym czasie mógł zatem nawiązać kontakt z firmą (...) dopełniając nie tylko warunków umowy pisemnej, ale także wywiązując się z licznych obietnic, które każdorazowo pozostawały bez pokrycia. Takie zachowania oskarżonego uprawnia zatem do wniosku o bezpośrednim zamiarze przywłaszczenia mienia, co do którego prawo własności nie było w najmniejszym stopniu

sporne. Innymi słowy, S. A. doskonale zdawał sobie sprawę, że po dniu 5 września 2015 r. definitywnie utracił tytuł prawny do korzystania z rusztowań i powinien był je zwrócić ich właścicielowi. Nie czyniąc tego – nie tylko bez żadnej usprawiedliwionej przyczyny, ale wręcz manipulując pokrzywdzonymi i zrywając z nimi kontakt oskarżony dał jasny wyraz swojemu zamiarowi postąpienia z przedmiotem umowy, jak ze swoją własnością. Bez znaczenia pozostaje przy tym, co oskarżony uczynił z powierzonymi mu rzeczami (np. czy porzucił je na jednym z placów budowy, oddał w zastaw, sprzedał etc), bowiem poza ich zwrotem właścicielowi nie był uprawniony do podjęcia żadnej innej decyzji mającej wpływ na ich losy.

W tym stanie rzeczy, zarzut z art. 284 § 2 kk należało uznać co do zasady za trafny, jakkolwiek jego ramy czasowe wymagały korekty. Nie można bowiem twierdzić, że S. A. dopuścił się przywłaszczenia również wtedy, kiedy był uprawniony do korzystania z rusztowań na podstawie zawartych umów, w tym ustnego porozumienia z T. W., który jako osoba uprawniona do działania w imieniu właścicieli rusztowań wyraził zgodę na korzystanie z nich najpóźniej do 5 września 2015 r. Dopiero po upływie tego (ostatecznego) terminu oskarżony przestał być legitymizowany do korzystania z powierzonego mu sprzętu i dopiero po tej dacie można mówić o jawnym zademonstrowaniu woli pozostawienia go wyłącznie we własnej dyspozycji. Zważywszy, że w bezprawnym posiadaniu S. A. utrzymywał się do dnia wyrokowania, moment ten stanowi końcową datę popełnienia przestępstwa. Oznacza to jednocześnie, że rozstrzygając o odpowiedzialności karnej oskarżonego należało stosować przepisy Kodeksu karnego w aktualnym brzmieniu i nie było możliwe sięgnięcie po zespół regulacji obowiązujących na innych etapach postępowania, jak sugeruje błędnie (na skutek lapsusa komputerowego) wskazany w podstawie prawnej skazania art. 4 § 1 kk.

Stopień społecznej szkodliwości czynu Sąd ocenił jako znaczny. Własność należy do niekwestionowanych dóbr chronionych prawem i wysoko cenionych przez społeczeństwo, przy czym in concreto było ono podstawowym składnikiem przedsiębiorstwa, zapewniającym mu ekonomiczną rację bytu. Firma (...) uzyskuje dochody z wynajmu narzędzi i sprzętu budowlanego, toteż na nieuczciwej transakcji z oskarżonym straciła nie tylko wartościowy składnik majątku należącego do wspólników, ale także oczekiwany przychód wynikający z jego wielomiesięcznego wykorzystywania. Nie trzeba chyba dodawać, że wspólnicy spółki (...) mają swoje finansowe zobowiązania, w tym zwłaszcza w zakresie różnego typu danin publicznych, dla których terminowego pokrycia konieczna jest stabilność przychodów i możliwość racjonalnego nimi zarządzania. Zachowanie oskarżonego spowodowało zaś nie tylko znaczną szkodę w obu postaciach (damnum emergens i lucrum cessans), ale potencjalnie stanowiło źródło utraty płynności finansowej i obniżenie wydolności gospodarczej wyrażającej się m.in. dostępną dla klientów ofertą najmu. Brak fizycznych możliwości wynajmu podstawowych urządzeń budowlanych, tj. niemal 100 m⁽²⁾ rusztowań elewacyjnych ograniczył konkurencyjność firmy i jej wydolność usługową. Oskarżony działał z zamiarem bezpośrednim, a przy tym w sposób cyniczny i wyrachowany nadużywając okazanego mu zaufania i w najmniejszym stopniu nie troszcząc się o interes ekonomiczny swojego kontrahenta.

Decydując o doborze rodzaju reakcji karnej na popełnione przestępstwo należało mieć na względzie współczesne założenia polityki penalnej, a wśród nich priorytet kar wolnościowych i dążenie do przywrócenia naruszonej przestępstwem równowagi ekonomicznej poprzez zapewnienie stronie pokrzywdzonej pełnej restytucji wyrządzonej szkody. S. A. popełnił występki przeciwko mieniu, toteż w pierwszej kolejności powinien odczuć finansowe skutki złamania prawa i zachować możliwość wyrównania uszczerbku majątkowego, jaki swoim zachowaniem spowodował. Właściwości warunki osobiste oskarżonego nie pozwalają w nim widzieć szczególnie groźnego przestępcy, dla którego jedyna droga do skutecznej resocjalizacji wiedzie poprzez karę bezwzględnego pozbawienia wolności. Przeciwnie, w ocenie Sądu oskarżony powinien pozostać na wolności, aby poprzez wytężoną pracę i dbałość o stabilne dochody w pełni naprawić wyrządzoną szkodę majątkową, co będzie miało niewątpliwy walor wychowawczy i prewencyjny. Z tego względu należało skorzystać z instrumentu wskazanego w art. 37a kk, pozwalającego na orzeczenie samoistnej kary grzywny w przypadku czynów zagrożonych karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą lat 8, który to warunek występku z art. 284 § 2 kk spełnia. Liczba wymierzonych stawek dziennych grzywny oddaje wagę popełnionego przestępstwa, a wartość jednej stawki dziennej odpowiada możliwościom materialnym oskarżonego, który ma odpowiedni potencjał zawodowy, a przy tym jest człowiekiem młodym, bez zobowiązań rodzinnych i cieszy się dobrym zdrowiem.

Na poczet wymierzonej grzywny, z mocy art. 63 § 1 kk, zaliczeniu podlegał okres zatrzymania w sprawie, zaś na podstawie art. 46 § 1 kk orzeczono o środku kompensacyjnym, który zgodnie z wnioskiem pokrzywdzonej M. W. (2) dotyczył szkody w obu postaciach. Warto podkreślić, że art. 46 § 1 kk w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 r. nie pozostawia żadnych wątpliwości co do tego, iż naprawieniu w postępowaniu karnym podlega nie tylko szkoda w postaci nominalnego uszczerbku majątkowego, ale także szkoda w postaci utraty spodziewanych korzyści i ewentualnie innych następstw popełnionego przestępstwa. Wniosek pokrzywdzonej w żadnym z w/w obszarów nie budził zastrzeżeń, bo wartość przywłaszczzonego mienia wskazana była precyzyjnie, zaś wartość utraconych korzyści stanowiła następstwo zawartej z oskarżonym umowy i nie przekraczała spodziewanej w związku z tym zapłaty. Wniosek o naprawienie szkody nie obejmował przy tym odsetek za zwłokę, choć i taka możliwość w obecnym stanie prawnym istnieje.

O kosztach rozstrzygnięto stosownie do treści art. 627 kpk ujmując po stronie wydatków koszty karty karnej oraz ryczałt za doręczenia. Opłatę wymierzono na podstawie art. 3 ust. 1 Ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity: Dz. U. 1983 r. Nr 49 poz. 223).